

ADAPTAČNÍ STRATEGIE STATUTÁRNÍHO MĚSTA FRÝDEK-MÍSTEK

IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

DUBEN 2023

OBJEDNATEL:

STATUTÁRNÍ MĚSTO FRÝDEK-MÍSTEK

**FRÝDEK
MÍSTEK**

ZHOTOVITEL:

EKOTOXA – RADDIT – NADACE PARTNERSTVÍ

ŘEŠITELSKÝ TÝM

EKOTOXA s.r.o. – odpovědný řešitel projektu

Ing. Čestmír Kantor, vedoucí projektu

Bc. Jan Ausficír

Mgr. Zdeněk Frélich

Ing. František Jurečka, Ph.D.

Mgr. Přemysl Pavka

Mgr. Klára Pavková

Ing. Ondřej Tučka

RADDIT consulting s.r.o. - spoluřešitel projektu

RNDr. Radim Misiáček, jednatel společnosti

Ing. Renata Vojtkovská

Nadace Partnerství – spoluřešitel projektu

Mgr. Martin Ander, Ph.D.

Ing. arch. Magdalena Maceková, Ph.D.

Statutární město Frýdek-Místek – odborní garanti objednatel

Ing. Šárka Gilarová, vedoucí projektu

Ing. Radka Pětrošová

Mgr. Dita Tararíková

Mgr. Matěj Krupař

Mgr. Andrea Hrubá

OBSAH

1. Preambule implementační části	4
2. Úvod a metodika	5
3. Procesní nastavení zajišťující realizaci potřebných opatření	6
3.1 Organizace a zodpovědnost	6
Komise Rady města	6
Statutární orgány města.....	6
3.2 Harmonogram aktivit	7
3.3 Vyhodnocování naplňování Strategie a monitorovací indikátory	7
4. Nastavení podpory a spolupráce	10
4.1 Městské firmy a instituce	10
4.2 Soukromé subjekty.....	10
5. Příprava na extrémní události	12
5.1 Dlouhodobá příprava a informovanost veřejnosti	12
5.2 Krizové řízení v případě extrémních událostí	12
5.3 Nastavení plánu řízení rizik	13
6. Závěr	16

1. PREAMBULE IMPLEMENTAČNÍ ČÁSTI

Implementační část Adaptační strategie statutárního města Frýdek-Místek (dále také Adaptační strategie) musí splňovat tyto základní aspekty:

- Musí respektovat implementační část střešového dokumentu všech strategií města, tedy Strategického plánu rozvoje statutárního města Frýdek-Místek.

Tento strategický plán se v době finalizace adaptační strategie zpracovával, včetně své implementační části, proto je potřeba implementaci obou (všech dalších) dokumentů Frýdku-Místku sladit v rámci procesu finalizace strategického plánu.

- Musí vzít v úvahu specifické požadavky Adaptační strategie, jejíž doporučení by se měla promítat do realizace dalších strategií, jejich obsahu a zaměření, případně adaptačních aspektů všech projektů města.

Ambicí implementační části tedy není provádět takové změny, na něž by se musel zásadně adaptovat aparát Magistrátu města Frýdku-Místku, resp. jeho odbory.

2. ÚVOD A METODIKA

Implementační pravidla Adaptační strategie statutárního města Frýdek-Místek a jejich přijetí podléhá schválení Zastupitelstvem města. Jejich nastavení a ukotvení v procesu realizace Strategie je pro její naplnění zásadní.

Navržená implementační pravidla se týkají zejména následujících oblastí:

- řízení adaptační strategie,
- monitoringu a vyhodnocení indikátorů,
- řízení rizik,
- evaluace a schvalování změn Strategie,
- vyhodnocování Akčního plánu, Zásobník projektů a zařazování projektů do jeho aktualizace – řešeno samostatně v rámci Akčního plánu (AP).

Návrh vychází z postupu a zkušeností použitých při implementaci řady adaptačních strategií (např. Olomouc, Vsetín, Ostrava, Opava, České Budějovice ad.), na nichž se zpracovatelé adaptační strategie podíleli.

Implementační část Adaptační strategie města patří k jejím nejdůležitějším částem, protože nastavuje priority v tom, co je potřeba dělat. Na tuto otázku odpovídá způsob průběžného hodnocení a zařazování projektů do jednotlivých kategorií projektů. A to jak do zásobníku projektů, tak i do Akčního plánu (dále také jen AP).

Nedílnou součástí této části strategie je zároveň postup, jak opatření procesně zajistit. Tomu se věnují kapitoly kap. 3.1 – 3.3. navrhuující hladkou realizaci potřebných opatření.

Kapitoly Nastavení podpory a spolupráce (Kap. 4) a Příprava na extrémní události (Kap. 5) se věnují rozdělení odpovědností v rámci úřadu za přípravu a realizaci opatření, zapojení dalších subjektů i široké veřejnosti.

Na Implementační část navazuje první verze Akčního plánu na léta 2023–2025, do kterého jsou zařazeny ty projekty, které jsou připraveny k realizaci a plně odpovídají obsahu návrhové části Adaptační strategie. Pro výběr dalších projektů ze zásobníku obsahuje Implementační část také návrh způsobu výběru dalších projektů prostřednictvím multikriteriální analýzy pro následné zařazení projektů do aktualizací Akčního plánu (ať už v rámci návrhového období, nebo při pravidelné aktualizaci AP). Akční plán je z praktických důvodů zpracován samostatně.

3. PROCESNÍ NASTAVENÍ ZAJIŠŤUJÍCÍ REALIZACI POTŘEBNÝCH OPATŘENÍ

3.1 ORGANIZACE A ZODPOVĚDNOST

Ve fázi implementace Adaptační strategie se bude navazovat na způsob zpracování dokumentu, **nebudou tedy vytvářeny další platformy nad rámec těch, které se osvědčily ve fázi její přípravy a schvalování.**

Jedná se o následující subjekty:

Odbor životního prostředí a zemědělství MMFM – na přípravě Adaptační strategie se podílel již ve fázi zadání a následně projednával, připomínkoval a odborně doplňoval jednotlivé návrhy analytické i návrhové části Adaptační strategie. Uvedený odbor je garantem provádění Adaptační strategie a bude přednostně zapojen do dalších fází její realizace, především v rámci pravidelného:

- monitoringu naplňování Adaptační strategie,
- evaluaci Adaptační strategie, včetně návrhu na její úpravy,
- vyhodnocování Akčního plánu a návrhu zařazení dalších projektů do Akčního plánu.

Pro zajištění činnosti odboru je nezbytná průběžná informovanost o všech aspektech, které mohou mít vliv na realizaci Adaptační strategie, tedy jak těch vnějších, tak vnitřních, tedy případné úpravy strategického zaměření dle záměrů politické reprezentace města ad.

Odbor ŽPaZ by měl v pravidelných intervalech projednávat vývoj oblasti adaptací (mitigací), reagovat na vnější i vnitřní změny a doporučovat ke schválení projekty, které se stanou součástí AP Adaptační strategie, resp. přejdou – vzhledem ke svému významu – do AP Strategického plánu (viz dále).

KOMISE RADY MĚSTA

- **Komise investiční a životního prostředí**

Komise se zabývá problematikou životního prostředí a investic. V průběhu realizace dokumentu bude zapojena do evaluace dokumentu, projednávání investičních projektů a jejich zařazování do Akčního plánu. Vzhledem k postavení ve struktuře orgánů města není potřeba specificky jejich postavení upravovat nad stávající rámec.

- **Komise územního plánování a architektury**

V průběhu realizace dokumentu bude zapojena do hodnocení vztahu adaptačních opatření a požadavků územního plánování. Vzhledem k postavení ve struktuře orgánů města není potřeba specificky jejich postavení upravovat nad stávající rámec.

STATUTÁRNÍ ORGÁNY MĚSTA

Schválení a naplňování Adaptační strategie je v kompetenci Zastupitelstva města Frýdek-Místek, po předchozím projednání Radou. Hlavní činnosti v procesu implementace Adaptační strategie:

- **Zastupitelstvo města Frýdek-Místek**
 - Projednání Zprávy o naplňování Adaptační strategie 1 x za dva roky. Zpráva může být ad hoc předložena v kratším intervalu v případě, že to bude vyžadovat změna situace (např. vstup do Paktu starostů a primátorů), resp. dojde-li k takové změně podmínek, že bude potřeba strategii v upravené podobě schválit.

- Politická odpovědnost za naplňování vize.
- **Rada města Frýdek-Místek**
 - Interní projednání a schválení Akčního plánu, včetně rozhodnutí o zařazení jednotlivých projektů a aktivit do Akčního plánu Adaptační strategie. Tento postup odpovídá postupu zpracování AP Strategického plánu a vychází z principu, že nejdůležitější projekty Adaptační strategie se stanou součástí Akčního plánu samotného Strategického plánu a budou schvalovány společně s ním.
 - Řízení realizace Adaptační strategie a dílčích projektů.

Garanti dílčích aktivit

Do procesu implementace jsou pochopitelně vzhledem k charakteru Strategie zapojeny **další odbory MMFM** podle charakteru projektů, stejně jako **městské organizace** či **partnerské subjekty** (stakeholderi), kterých se opatření či realizace konkrétních projektů dotýká.

3.2 HARMONOGRAM AKTIVIT

Adaptační strategie statutárního města Frýdku-Místku **bude naplňována především** identifikovanými intervencemi (**aktivity, projekty**), **zařazenými do Akčního plánu Adaptační strategie**, průběžně vyhodnocovanými, a dalšími **projekty ze zásobníku projektů**.

Samotná implementace Adaptační strategie je proces, jehož základní prvky se objevují v celém roce realizace a měly by navazovat na harmonogram implementace Strategického plánu. Tedy v první polovině každého druhého roku se připravuje vyhodnocení Akčního plánu a indikátorů Adaptační strategie. Činnosti ve druhé polovině roku jsou zaměřeny na úpravu Akčního plánu, a návrh zařazení dalších projektů do Akčního plánu Adaptační strategie.

- Interní vyhodnocení **každoročně**
- Vyhodnocení vstupující do Zprávy o naplňování Adaptační strategie **1 x za dva roky**

Akční plán Adaptační strategie má silnou vazbu na rozpočet města. Do Akčního plánu Adaptační strategie tedy mají být nově zařazeny jen ty aktivity či projekty, které jsou současně plánovány v rozpočtu nebo v rozpočtovém výhledu (pokud realizace takových aktivit vyžaduje finanční krytí). Procesní způsob zapojení projektů bude implementován do interních směrnic MMFM.

3.3 VYHODNOCOVÁNÍ NAPLŇOVÁNÍ ADAPTAČNÍ STRATEGIE A MONITOROVACÍ INDIKÁTORY

Naplňování Adaptační strategie musí být **pravidelně vyhodnocováno**. V návrhové části byly pro jednotlivá opatření stanoveny možné indikátory výstupu, vybraná část z nich bude pravidelně měřena (zjišťována) a vyhodnocována jejími správci.

Pro účely sledování naplňování Adaptační strategie je však potřeba, aby indikátory splňovaly několik důležitých, současně platných atributů. Těmi jsou mimo jiné:

- **Reprezentativnost / vypovídající schopnost**, tedy schopnost popisu skutečné změny hodnocené oblasti
- **Akceptovatelnost / pochopitelnost** – indikátor musí být pochopitelný a tím i akceptovatelný nejen autory strategie, ale také klíčovými aktéry, případně i veřejností

- **Srovnatelnost** – indikátor by měl umožňovat srovnání s jinými městy (benchmarking)
- **Dostupnost / snadná zjistitelnost** – reálně (ekonomicky úsporně) umožňuje zjišťování hodnot

Poslední z atributů je podtržen z toho důvodu, že cílem města je primárně používat takové indikátory, které jsou veřejně dostupné a město je běžně používá, a nezatěžovat tak rozpočet města při jejich získávání, resp. správce indikátoru tím, že bude trávit významný čas vyhledáváním, zjišťováním hodnot, vyhodnocováním a vykazováním hodnot indikátorů na úkor realizace Adaptační strategie.

Vyhodnocování by mělo být primárně postaveno na průběžném sledování nastavení indikátorů a vývoje jejich hodnot. Nicméně mělo by být doplněno také:

- slovním vyhodnocením realizace aktivit (stav plnění aktivit, úspěšnost, míra pokroku),
- vyhodnocením vývoje indikátorů (porovnání s výchozí hodnotou a optimálním směrem, sledování trendu, míra plnění vzhledem k cílové hodnotě), a případnými návrhy změn.

Metodika tvorby a návrh indikátorů

K získání potřebných dat bude u každého doplněného monitorovacího indikátoru určen správce indikátoru. Ten bude odpovědný za každoroční vyhodnocení indikátoru, které probíhá souběžně s vyhodnocením akčních plánů.

Pro potřeby dlouhodobého monitoringu strategie byly navrženy v rámci karet adaptačních opatření tyto monitorovací indikátory. Jedná se o indikátory výstupu a výsledku, které by měly být statutárním městem Frýdek-Místek shromažďovány v rámci realizace jednotlivých projektů.

Tabulka 1: Doporučené monitorovací indikátory

Specifický cíl	Opatření	Indikátor
1. Systémová opatření	1.1. Systémová a průřezová opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Počet přijatých koncepčních opatření. • Počet zapojených soukromých subjektů na území města do projektů adaptace.
	1.2. Vzdělávání v oblasti klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Počet uskutečněných aktivit v oblasti EVVO zaměřených na klima. • Počet uskutečněných akcí pro odbornou veřejnost.
2. Stabilní a adaptovaná krajina	2.1. Soubor opatření pro lesní biotopy	<ul style="list-style-type: none"> • Počet zrealizovaných retenčních prvků. • Výměra lesních pozemků obhospodařovaných přírodě blízkým způsobem (např. splňující kritéria certifikace lesů).
	2.2. Zemědělství	<ul style="list-style-type: none"> • Počet nově zavedených protierozních opatření a zrealizovaných opatření ke zpomalení a zadržení povrchového odtoku. • Rozloha ekologicky obhospodařované plochy v rámci zemědělsky obhospodařované půdy. • Rozloha zemědělské půdy určené k pastvě v rámci zemědělsky obhospodařované půdy. • Počet zrealizovaných projektů řešících eliminaci odvodňovacích prvků.
	2.3. Vodní režim v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • Snížení povodňových škod. • Počet nově realizovaných projektů v oblasti revitalizace vodních toků a obnově vodních ploch.
	2.4. Ochrana přírody,	<ul style="list-style-type: none"> • Stav (kvalita i kvantita) populací a společenstev ve výše

Specifický cíl	Opatření	Indikátor
	biodiverzita a lokální ekosystémy	<p>uvedených hodnotných lokalitách.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozloha přírodních biotopů v řešeném území dle aktualizovaného mapování biotopů AOPK ČR. Počet odstraněných bariér (akcí) v migrační prostupnosti území v rámci vodních i suchozemských ekosystémů. Počet zrealizovaných revitalizačních a krajínotvorných prvků. Počet akcí pro podporu synantropních druhů živočichů.
3. Urbanizovaná krajina, ÚP a rozvoj	3.1 Šetrné nakládání s vodou v zastavěném území	<ul style="list-style-type: none"> Rozloha ploch, z nichž jsou srážkové vody nově vsakovány. Snížení počtu vyplavovaných odlehčovacích komor. Snížení objemu dešťové vody v kanalizaci. Objem dešťové vody využívané jako užitková pro provoz a závlahy.
	3.2. Atraktivnější a zelenější veřejná prostranství	<ul style="list-style-type: none"> Plochy městské zeleně s dostatečnou péčí. Počet projektů revitalizace veřejných prostranství s realizovanými adaptačními opatřeními. Zvětšení plochy drobné zeleně. Počet stromů v uličních stromořadích.
	3.3. Adaptace ploch pro výrobu a obchod	<ul style="list-style-type: none"> Počet projektů zahrnující přiměřená adaptační opatření.
	3.4. Adaptační opatření na budovách	<ul style="list-style-type: none"> Počet budov, při jejichž rekonstrukci došlo k zahrnutí adaptačních opatření.
4. Snižování emisí skleníkových plynů	4.1. Mitigační opatření na budovách	<ul style="list-style-type: none"> Počet budov, při jejichž rekonstrukci došlo k zahrnutí mitigačních opatření. Dosažené úspory tepla na vytápění. Nárůst instalovaného výkonu fotovoltaických panelů na území města.
	4.2. Udržitelná doprava	<ul style="list-style-type: none"> Rozloha zpevněných ploch užívaných pro dopravu se zaměněnými povrchy, které umožňují vsak (parkoviště, chodníky, cyklostezky).

4. NASTAVENÍ PODPORY A SPOLUPRÁCE

Vzhledem k poměru pozemků a staveb vlastněných přímo městem k celkové zastavěné ploše města je jasné, že město samo nezajistí dosahování potřebných adaptačních cílů. Je tedy **potřeba zapojit co nejvíce dalších subjektů, aby se podílely na spolupráci ať už vlastními projekty, nebo tím, že umožní adaptační opatření na vlastním pozemku, kofinancováním či další formou aktivní spolupráce.**

4.1 MĚSTSKÉ FIRMY A INSTITUTE

Město vlastní řadu nemovitostí přímo (budovy radnice, školy), ale řadu budov a prostranství kolem nich mají na starosti městské firmy (sportovní areály). Pro naplnění adaptačních cílů je třeba zapojit všechny městské firmy a organizace, a to nejen prostřednictvím ekonomických benefitů (úspora energie, vody, ad.).

Po schválení Adaptační strategie v zastupitelstvu města **je třeba seznámit s jejími cíli a principy řešení také zaměstnance města, příspěvkové organizace a městem vlastněné firmy, a to ideálně formou motivačního vzdělávání.** Vedení města by však mělo paralelně dát najevo svou vůli realizovat plány obsažené ve strategii také formou pokynů akcionáře svým firmám, které mohou naplnění cílů strategie významně pomoci. Úspěšné implementaci také významně pomůže průběžná diskuse nad jednotlivými otázkami adaptace města na dopady změny klimatu formou konferencí, workshopů, exkurzí nebo setkání u kulatého stolu.

4.2 SOUKROMÉ SUBJEKTY

Je zřejmé, že město může regulovat soukromé subjekty jen v mezích daných právními předpisy a vynucovat adaptační opatření jen proto, že jsou součástí přijaté strategie, není možné. Adaptační strategie se týká celého území města, resp. i s přesahy za jeho hranice, a tedy jak věcně, tak územně, existuje řada subjektů, které se s principy adaptace nemusí řídit. Jedná se o problém, který se týká téměř každé strategie vytvořené samosprávným orgánem.

Existují však **přímé i nepřímé nástroje, které lze pro zapojení soukromých subjektů do naplňování cílů Adaptační strategie využít.** Z nich lze uvést např. tyto:

- **Využití územního plánu** a jeho regulativů pro řešení funkční ploch a konkrétních částí města (viz návrhová část). Územní plán však musí adaptační principy obsahovat. V současné situaci, kdy se územní plán aktualizuje, je ideální situace zakomponování uvedených principů do nového územního plánu. Uvedené principy pak jsou vymahatelné. Jde například o využití indikátorů modrozelené infrastruktury, podílu vegetace na rozvojových plochách apod. Je nutností poznatky Adaptační strategie zapojit do přípravy a zapracovat do Územního plánu.
- **Rozpočet města.** Město hospodaří s významnými finančními prostředky a část z nich využívá k financování investic i k dalším účelům, které mohou mít souvislost s adaptací. Současný obsah zákona o veřejných zakázkách umožňuje v rámci odpovědného zadávání zvýhodňovat ty subjekty, které dodávají výrobky či služby způsobem, který je šetrný k životnímu prostředí, klimatu či respektuje principy oběhového hospodářství. Je žádoucí poznatky a výstupy Adaptační strategie zohlednit a zapojit do systému výběru dodavatelů.
- **Jednání s klíčovými aktéry,** majiteli pozemků a dalšími subjekty. Přestože na pozemcích ve vlastnictví jiných subjektů město nemůže požadovat opatření, která naplňují Adaptační strategii, lze s nimi o společném postupu jednat. Roli může ve sladování společných cílů hrát zájem subjektu o pozemek

ve vlastnictví města, strpění některých činností ze strany města, apod. Vždy však za předpokladu vzájemné výhodnosti postupu, což v případě samosprávy znamená i v souladu s veřejným zájmem (viz např. dohody na dopravně-technickém řešení napojení obchodních center, apod.) Rovněž doporučujeme vytvoření metodického postupu pro jednání s majiteli pozemků a dalšími subjekty, za účelem naplňování adaptačních opatření na území města.

- **Město jako příklad.** Je zřejmé, že se cílů dosahuje lépe tam, kde jsou deklaratorní požadavky spojené s dobrým příkladem samosprávy. Například propagace environmentálních systémů řízení (EMAS), třídění odpadů, instalace obnovitelných zdrojů energie (OZE) apod. vždy působí lépe, když gestor požadavku na konkrétních příkladech přesvědčí oslovené subjekty, že požaduje pouze to, co sám realizuje. Gestor adaptační strategie tedy musí přesvědčovat ostatní vlastním příkladem.
- **Výzva ke sdílení závazku adaptace.** Jako vhodný měkký nástroj zapojení soukromého sektoru do implementace strategie lze doporučit výzvu města soukromým i veřejným investorům k podpisu dobrovolného závazku naplňování cílů adaptační strategie (touto cestou jde aktuálně například město Brno, více na www.priprav.brno.cz). Zapojeným firmám pak město nabízí například bezplatné vouchery na odborné poradenství v oblasti adaptačních opatření a pravidelně veřejně oceňuje největší pokroky partnerů.
- **Městský motivační grantový program.** Dalším osvědčeným nástrojem je cílený městský motivační grantový program, např. podporující výstavbu zelených střech, ozeleňování vnitrobloků a okolí domů nebo realizaci opatření pro využívání srážkových vod. Doporučujeme vytvořit dotační mechanismus města na podporu adaptačních aktivit ve městě, jehož nedílnou součástí bude zpracování metodiky financování projektů s adaptačním potenciálem (nástroj pro finanční a dotační politiku města). Rovněž je žádoucí sestavit podmínky a vypsání grantového schématu na podporu adaptačních opatření.
- **Osvěta.** Nejlépe funguje, je-li doprovázena viditelnými výsledky adaptačních opatření na straně města, ale i informování o důsledcích klimatické změny a možnostech, jak jim bránit, může mít potřebný efekt. Pro zvýšení efektu lze využít přiměřené marketingové postupy.
- **Zapojení veřejnosti.** Zapojení veřejnosti, případně i prostřednictvím nebo ve spolupráci s NNO, umožňuje využít zájem veřejnosti (společenskou poptávku) pro cíle odpovídající strategii. V návrhové části Adaptační strategie jsou potenciální aktivity v této oblasti uvedeny (organizace vzdělávacích seminářů, workshopů a konferencí a tematických kampaní například i rámci Dne Země či Evropského týdne udržitelné mobility). Jako příklad lze využít i pilotní aktivity, které byly použity v rámci zpracování strategie (metody informování veřejnosti, veřejné jednání, exkurze, workshopy ad.).

5. PŘÍPRAVA NA EXTRÉMNÍ UDÁLOSTI

Dlouhodobá predikce vývoje klimatu i pro Frýdek-Místek ukazuje, že se bude zvyšovat počet extrémních událostí. Město již zažilo povodně, které se mohou v nějaké podobě opakovat. Další události jsou často obtížně lokalizovatelné (větrné smrště, intenzivní příválové deště, požáry, ale i extrémní mrazy apod.), nebo se naopak v některých částech města dají předpovědět s vyšší pravděpodobností (dopady vln horka).

Cílem krizového řízení je zachování co největší organizovanosti a efektivity i v uvedených náročných situacích, což je podmíněno minimálně **včasným a přesným varováním a připraveností** vhodného řešení s ohledem na ochranu životů i majetku.

5.1 DLOUHODOBÁ PŘÍPRAVA A INFORMOVANOST VEŘEJNOSTI

Některé extrémní události lze dopředu predikovat – jako například vlny horka. Velká část zranitelných skupin obyvatel se dokáže dopředu připravit. Přesto je vhodné sestavit seznam doporučení pro jednotlivé skupiny obyvatel - jak se v těchto situacích chovat a ten dostatečně komunikovat, zvláště v případě akutní blížící se vlny horka. Komunikace musí využívat vhodných kanálů, které vybrané skupiny obyvatel používají (místní televize, místní rozhlas apod.). Způsob komunikace nesmí šířit paniku, ale naopak motivovat k dobře připravenému pozitivnímu přístupu.

Příklad obsahu témat k přípravě na vlny horka:

- Zajištění dostatečného chladu – jak chladit sebe i své okolí (vnější stínění, vhodný režim větrání)
- Zajištění základních potřeb dopředu – léky, potraviny
- Zachování spojení s okolím, sociální kontakty – například formou podpůrných organizací typu charita
- Vytipování vhodných míst k pobytu – chlazené prostory (jako úřady, knihovny apod.)
- Příprava na případnou hospitalizaci – sestavení seniorské obálky apod.

Podstatnou součástí přípravy je nastavení informačních kanálů města (město může delegovat na vhodné subjekty), u kterých je prokazatelný informační dopad na skupiny obyvatel, které je třeba oslovit (senioři, dlouhodobě nemocní, rodiče malých dětí, majitelé domácích zvířat apod.)

5.2 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V PŘÍPADĚ EXTRÉMNÍCH UDÁLOSTÍ

Organizace pomoci, rozdělení kompetencí

V rámci úřadu musí být jasné kompetence a již dopředu určené složení krizové komise, aby mohlo dojít k vhodné koordinaci na různých úrovních (kraj, město, místní části, neziskový sektor, veřejné instituce).

V současné době řešení mimořádných událostí a krizových situací je úkolem pracoviště úseku krizového řízení, které je součástí odboru Kanceláře primátora.

Pro účinnou pomoc jsou klíčové místní fungující organizace, které mají dobrou znalost místních reálií, a tak jsou mnohdy pružnější než oficiální pomoc zvenčí (v případě tornáda na jižní Moravě se ukázaly jako klíčové místní spolky dobrovolných hasičů, myslivecká sdružení a charita, kteří dlouhodobě spolupracovali a byli schopni zajistit dobrovolnickou pomoc a koordinaci různých subjektů). Naopak státní úřady byly vázány přílišnou mírou formalit a administrativy, která jim omezovala rychlost a flexibilitu pomoci.

5.3 NASTAVENÍ PLÁNU ŘÍZENÍ RIZIK

V této kapitole se nejedná o rizika/hrozby dopadů změny klimatu, tak jak byly identifikovány v Analytické části, ale o **řízení rizik, které ovlivňují úspěšnou realizaci strategie.**

Při analýze rizik se lze opřít o **navržený registr rizik, který může být postupně doplňován a upravován podle vývoje vnější či vnitřní situace** (viz např. aktuální dopady válečného konfliktu na ekonomiku ČR). Níže navržený registr rizik obsahuje vedle přehledu identifikovaných rizik hodnocení dopadu konkrétního rizika, hodnocení pravděpodobnosti, že riziko nastane, významnost rizika jako součin hodnot dopadu a pravděpodobnosti výskytu rizika a opatření vedoucí ke snížení významnosti rizik. Základním podkladem pro nastavení plánu řízení rizik byla také rozpracovaná metodika MMR „Analýza, řízení a registr rizik v rámci veřejné strategie“ (Půček, M.J., Křápek, M.:2021).

Analýza a následný plán řízení rizik patří mezi nejužitečnější nástroje při zpracování a realizaci adaptační strategie. Rizika jsou v činnostech aktérů veřejné správy stále přítomná, neboť každé rozhodnutí, každá činnost nebo aktivita, nese vždy své riziko. Příčemž jako riziko chápeme nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit jak realizaci strategie, tak dosažení stanovených cílů nebo plnění úkolů.

Zvládání problematiky řízení rizik podmiňuje rozpoznání a následně díky tomu také přijímání správných rozhodnutí v dané věci. Proto je potřeba, aby při realizaci Adaptační strategie byla rizika rozpoznána, (identifikována), zhodnocena (analyzována) a následně zvládána (respektive byla přijímána správná opatření k jejich snížení) a pravidelně sledována (monitorována).

Rizika jsou z identifikovaných rizik vybírána tak, aby byla co nejvíce specifická pro Adaptační strategii, a jsou zařazena do níže uvedených skupin:

- **finanční rizika** (rizika spojená s finančními aspekty realizace strategie, vnějšími vlivy ovlivňujícími financování, ad.);
- **organizační rizika** (např. kompetence při řízení projektů, koordinace v rámci města/magistrátu, komunikace se stakeholdery ad.);
- **právní rizika** (související se změnami legislativních podmínek, včetně legislativních podmínek EU);
- **technická rizika** (zahrnují např. stav technické infrastruktury, nemovitostí, ad.);
- **věcná rizika** (souvisí se samotným rozvojem města);
- **rizika spojená s realizací klíčových intervencí** (aktivity, projekty).

Významnost rizika vychází z metodiky použité ve strategickém plánování. Významnost je rovna součinu hodnot očekávané pravděpodobnosti výskytu rizika a jeho dopadu na dosažení cílů Adaptační strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) jsou hodnoceny na škále 1–5. Hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Obě hodnoty byly stanoveny expertním odhadem v rámci týmu, zpracovávajícího Adaptační strategii. Výsledná hodnota ukazatele „významnost rizika“ je určující při stanovení přijatelnosti rizika.

Tabulka 2: Registr rizik ovlivňujících úspěšnou realizaci Adaptační strategie

Skupina rizik	Číslo	Riziko	P	D	V=P*D	Opatření ke snížení významnosti rizika
finanční	1	Nedostatek zdrojů na primárně adaptační projekty	5	3	15	Zdůrazňovat nezbytnost adaptačních i mitigačních opatření pro rozvoj města, jeho image a přívětivost pro bydlení, podnikání i rozvoj turismu. Intenzivně sledovat dotační možnosti, nepodceňovat finanční udržitelnost projektů.
	2	Nedostatek zdrojů na doplňková adaptační a mitigační opatření, jako součást projektů s jinými cíli	3	5	15	Zdůrazňovat nezbytnost adaptačních i mitigačních aspektů všech relevantních projektů. Jejich význam pro rozvoj města, jeho image a přívětivost pro bydlení, podnikání i rozvoj turismu. Intenzivně sledovat dotační možnosti, nepodceňovat finanční udržitelnost projektů.
	3	Zásadní změny v oblasti cen energií	5	4	20	Příprava alternativních scénářů zaměřených na řešení v prostředí zásadních změn cen energií (souvisí s rizikem č. 14)
	4	Nedostatek prostředků města na poskytované dotace v oblasti adaptací vyhlášené městem (nespokojenost stakeholderů /občanů...)	5	3	15	Sledovat principy zdravého finančního řízení, komunikovat s partnery.
organizační	5	Změna priorit vedení města po komunálních volbách (nízká identifikace s AS)	3	5	15	Dodržovat principy strategického a projektového řízení v oblasti adaptací a mitigací
	6	Ztráta podpory veřejnosti, organizací, partnerů při podpoře adaptací	2	4	8	Aktivní kontinuální komunikace s veřejností a partnery.
	7	Neukotvení zodpovědností za realizaci Adaptační a strategie (snahy o přesouvání odpovědnosti zejména v období zvyšujících se rizik, neztotožnění se s cíli strategie,	3	5	15	Dodržovat nastavená implementační pravidla Adaptační strategie.
právní	8	Změny na úrovni politiky EU (Green Deal) a z nich vyplývající legislativní změny	5	4	20	<i>Riziko městem neovlivnitelné.</i> Příprava alternativních scénářů zaměřených na hlavní cíle města bez ohledu na

Skupina rizik	Číslo	Riziko	P	D	V=P*D	Opatření ke snížení významnosti rizika
						politiky (legislativu EU)
	9	Změny na úrovni politiky Paktu starostů a primátorů (ústup od ambiciózních cílů) a z nich vyplývající legislativní změny	3	4	12	<i>Riziko městem neovlivnitelné.</i> Odstoupení od myšlenky zapojení do Paktu
	10	Majetkoprávní vztahy při realizaci adaptačních projektů (nedostatek majetku města)	2	5	10	Aktivní komunikace s partnery, vzájemně výhodné řešení výměny či sousedství pozemků
	11	Nedostatečná součinnost vlastníků nemovitostí	4	4	16	Aktivní komunikace s partnery. vzájemně výhodné řešení výměny či sousedství pozemků
	12	Právní komplikovanost investičních akcí (lhůty, procesy...)	4	5	20	Podporovat projektové řízení.
technická	13	Příchod nových technologií, nových forem adaptačních a mitigačních opatření (nedostatečná reakce města na nové výzvy)	4	3	12	Podporovat nová inovační řešení.
	14	Překotné změny v oblasti dostupnosti energií	5	5	25	Příprava alternativních scénářů zaměřených na řešení v prostředí překotných změn v oblasti dostupnosti energií (souvisí s rizikem č. 3)
věcná	15	Živelní katastrofy, resp. podcenění scénářů rychlosti, pravděpodobnosti a míry dopadů klimatické změny	4	5	20	Podporovat strategické projekty protipovodňové ochrany a systém krizového řízení.

Tabulka 3: Kategorie přijatelnosti rizik, ovlivňujících úspěšnou realizaci Adaptační strategie

Kategorie přijatelnosti rizika	Rozpětí bodové hodnoty významnosti rizika
Riziko nepřijatelné	více než 10
Riziko podmíněně přijatelné	5 – 9
Riziko přijatelné	0 – 4

Přijatelné riziko představuje takovou míru rizika, kdy není potřeba přijímat žádná opatření. Podmíněně přijatelné riziko znamená, že je třeba v dlouhodobém horizontu naplánovat a realizovat ochranná opatření, která míru rizika sníží. Nepřijatelné riziko představuje takovou míru rizika, při níž musí být neprodleně učiněna patřičná opatření. Současně je třeba respektovat, že riziko s nejvyšším stupněm následků a nízkou pravděpodobností/frekvencí je chápáno jako důležitější, než riziko spojené s nižším stupněm následků a vyšší pravděpodobností/frekvencí.

Registr rizik k realizaci Adaptační strategie spravuje **odbor životního prostředí a zemědělství Magistrátu města Frýdku-Místku**. Ten jej pravidelně aktualizuje ve vazbě na mechanismus vyhodnocování Adaptační strategie tak, jak je uvedeno výše. Ve spolupráci s ostatními odbory pak tento odbor navrhuje jednotlivá opatření zejména pro rizika nepřijatelná a také pro rizika podmíněně přijatelná.

6. ZÁVĚR

Implementační část Adaptační strategie města Frýdku-Místku uvádí nástroje, subjekty, zodpovědnosti a procesy nezbytné pro realizaci strategie. Obsahuje také informace o struktuře záměrů a projektů, které jsou v souladu s cíli strategie a měly by ji postupně naplňovat. Realizací projektů Akčního plánu a postupným naplňováním projektů ze Zásobníku projektů bude město v souladu s vizí lépe adaptované na předpokládané dopady změny klimatu a současně bude snižovat svůj vliv na klima.

Úspěšnost implementace adaptačních opatření může být omezena různými limity a problémy, ať už technickými, ekonomickými, legislativními či jinými. Nastavení některých dotačních programů může být administrativně či ekonomicky náročnější. Adaptační opatření může také zvyšovat investiční náklady na realizaci projektů - v některých případech je například technicky obtížné provádět zásahy do stávajících sítí technické infrastruktury či výstavby. Realizace adaptačních opatření se někdy může střetnout s požadavky památkové ochrany v památkových zónách. V některých případech možnosti zapojení a využití adaptačních opatření vůbec nejsou známy. Realizace projektů může také narazit na nesouhlas veřejnosti či neodbornost provedených řešení. Významným nástrojem je zde osvěta, včasná konzultace s odborníky a včasná komunikace směrem k veřejnosti již v raných fázích přípravy projektů a záměrů.

Na tomto místě je nutné zdůraznit, že některé z aktivit a opatření procesních kroků implementace jsou nezbytné (prioritní), tedy takové, bez kterých není možné navázat další kroky pro naplňování Adaptační strategie (například rozpracování a dopracování dílčích metodik, nastavení procesů a odpovědnosti). Naopak, některé aktivity a opatření (ostatní, například zpracování dotačního systému, zavedení zásobníku projektů, řízení rizik, systém monitoringu projektů) mají průběžný charakter, nebo se jedná o dlouhodobý proces přípravy.

Akční plán je z důvodu nezbytnosti častější úpravy a schvalování řazen samostatně. **Zásobník projektů** bude pravidelně aktualizován.